

Oikeusministeriö
Kirjaamo
PL 25
00023 Valtioneuvosto
oikeusministerio@om.fi
satu-maaria.natunen@om.fi

Dnro: OM 8/31/2013

Lausunto mietinnöstä "Tuomioistuinlaki" immateriaalioikeudellisiin asioihin sovellettavien oikeudenkäyntimaksujen osalta

Oikeusministeriö on julkaissut työryhmämietinnön "Tuomioistuinlaki" (mietintöjä ja lausuntoja 4/2015, jäljempänä "mietintö"). Mietintö sisältää uudistusehdotuksia, joista osa koskee muun muassa markkinaoikeudessa käsiteltäviin immateriaalioikeudellisiin asioihin sovellettavia oikeudenkäyntimaksuja. Esitetyillä oikeudenkäyntimaksujen korotuksilla voi olla merkittäviä vaikutuksia immateriaalioikeuksien suojaamiseen sekä oikeuksien täytäntöönpanoon Suomessa. Edellä mainitun johdosta Suomen teollisoikeudellinen yhdistys ry ("STY") ja Suomen AIPPI ry ("AIPPI") ("yhdistykset") haluavat kohteliaimmin tuoda esiin seuraavat immateriaalioikeudellisiin asioihin sovellettavia oikeudenkäyntimaksuja koskevat huomiot:

Yleistä tuomioistuinmaksujen korotuksesta

Viime aikoina on ollut vilkasta keskustelua siitä, miten säästöjä toteutettaisiin valtionhallinnossa. Tämä koskee myös oikeussektoria ja on luonnollista, että huomiota kiinnitetään myös tuomioistuinmaksuihin. Yhdistykset haluavat kuitenkin muistuttaa, että valtion koko tulo- ja menoarviosta oikeudenhoito edustaa vain noin runsasta 2 %. Tämä summa on ensinnäkin muihin sektoreihin nähden pieni ja toiseksi on korostettava, että toimiva oikeuslaitos on ympäröivän yhteiskunnan taloudellisen menestyksen edellytys.

Lisäksi arvioitaessa tuomioistuinmaksujen kohtuullista tasoa on - kuten mietinnössä on todettu - oltava varuillaan, ettei maksuja koroteta niin paljon, että ne vaikuttavat haitallisesti tuomioistuinten käytettävyyteen, ts. oikeuden saatavuuteen ("access to justice").

Immateriaalioikeudellisiin asioihin sovellettavat oikeudenkäyntimaksut

Markkinaoikeus on toiminut syyskuusta 2013 lähtien immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyyn erikoistuneena tuomioistuimena. Markkinaoikeudessa käsiteltävät immateriaalioikeudelliset asiat koostuvat riita-asioista ja hallinnollisista valitusasioista. Hallinnolliset valitusasiat koskevat muun muassa Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) tekemiä ratkaisuja tavaramerkki-, patentti-, hyödyllisyysmalli- ja mallihakemuksia koskevissa rekisteröinti- ja väiteasioissa.

Nykyisellään markkinaoikeudessa käsiteltävien immateriaalioikeudellisten asioiden oikeudenkäyntimaksu on 244 euroa. Mietinnössä on esitetty, että markkinaoikeudessa käsiteltävien asioiden osalta oikeudenkäyntimaksu korotettaisiin 2000 euroon. Tämä 8-kertainen korotus nykytilanteeseen verrattuna on erityisen huomattava ja poikkeuksellinen ottaen huomioon sen suhde mietinnössä ehdotettuihin vastaavien asioiden maksuihin muissa tuomioistuimissa: Ehdotuksen mukaan markkinaoikeudessa käsiteltäviin

immateriaalioikeudellisiin riita-asioihin sovellettavat maksut olisivat 4-kertaiset verrattuna ehdotettuihin riita-asioiden maksuihin muissa tuomioistuimissa ja valitusasioiden osalta 8-kertaiset verrattuna muihin hallinnollisiin asioihin. Vastaavasti markkinaoikeudessa käsiteltävistä immateriaalioikeudellisista asioista korkeimpaan oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen tehtävissä valituksissa oikeudenkäyntimaksut ovat moninkertaiset verrattuna muihin riita- ja hallintoasioihin. Yhdistykset katsovat, että ehdotettuja korotuksia tulisi tarkastella uudelleen sekä perusteiltaan että määriltään.

Mietinnössä esitetty immateriaalioikeudellisiin valitusasioihin ehdotettu korotus on erityisen huolestuttava: Ensinnäkin, immateriaalioikeudelliset valitusasiat koskevat immateriaalioikeuksien rekisteröintiä ja rekisteröintejä vastaan tehtyjä väitteitä koskevia viranomaisen päätöksiä ja ovat siten luonteeltaan hallinnollisia. Markkinaoikeudessa (ja mahdollisesti myöhemmin korkeimmassa hallinto-oikeudessa) käsiteltävät valitusasiat ovat - viranomaisessa käydyn prosessin jatkumona - luonteeltaan siten jo lähtökohtaisesti erilaisia kuin riita-asiat. Tästä johtuen markkinaoikeudessa käsiteltäviä valitusasioita ei tulisi siten oikeudenkäyntimaksujen osalta ylipäänsä rinnastaa riita-asioihin - sen paremmin markkinaoikeudessa kuin korkeimmassa hallinto-oikeudessakaan - vaan lähinnä muihin hallinnollisiin asioihin.

Toiseksi, valitusasian ratkaiseminen markkinaoikeudessa vaikuttaa suoraan immateriaalioikeuden rekisteröintiin. Näin ollen huomattavan korkeat maksut hallinnollisissa valitusasioissa voivat johtaa tilanteeseen, jossa immateriaalioikeuksien suojauskulut nousevat Suomessa huomattavan suuriksi verrattuna esimerkiksi muualla Euroopassa sovellettavaan tasoon. Tämä voi puolestaan johtaa tilanteeseen, jossa oikeudenhaltijat eivät enää halua rekisteröidä immateriaalioikeuksiaan Suomessa PRH:ssa. Edellä mainitun kaltainen tilanne osaltaan vaikeuttaisi merkittävästi sekä PRH:n asemaa että oikeudenhaltijoiden toimintamahdollisuuksia Suomessa.

Todettakoon myös, että mm. malli-, patenti- ja tavaramerkkihakemusten perusmaksut lähtevät vain muutamasta sadasta eurosta. Mainittuihin hakemusmaksuihin nähden ehdotettu 2000 euron suuruinen tuomioistuinmaksu on myös tähän verrattuna varsin korkea.¹ Yhdistykset ovat huolissaan siitä, että mainittu, odottamattoman korkea maksu voisi estää muun muassa aloittelevia start-up -yrityksiä hakemasta asianmukaista immateriaalioikeudellista suojaa esimerkiksi brändilleen tai innovaatioilleen. Edellä mainituista syistä etenkin valitusasioita koskeva ehdotettu korotus ei ole perusteltu.

Yhdistykset katsovat, että nyt ehdotetut maksut ovat markkinaoikeudessa ja korkeimmissa oikeuksissa käsiteltävien immateriaalioikeudellisten asioiden osalta kohtuuttoman korkeat eivätkä sellaisenaan kannatettavat. Mikäli tuomioistuinmaksujen korotusta pidetään myös immateriaalioikeudellisten asioiden osalta tarpeellisena, yhdistykset pitäisivät valitusasioiden osalta kohtuullisena tuomioistuinmaksuna muihin hallintoasioihin sovellettavaa maksutasoa. Vastaavasti immateriaalioikeudellisten riita-asioiden osalta sopiva maksutaso voisi markkinaoikeudessa olla käräjäoikeudessa riita-asioihin sovellettavaksi ehdotettu taso tai korkeintaan taso, joka vastaa käräjäoikeuden ja hovioikeuden yhteenlaskettua tuomioistuinmaksua. Korkeimmassa oikeudessa taso voisi olla yhtenevä muiden riita-asioiden kanssa. Muutoin on riski siitä, että tuomioistuinmaksujen kautta puututaan tarpeettomasti

¹ Erityisen huomattavaksi 2000 euron suuruinen tuomioistuinmaksu muodostuisi myös esimerkiksi toiminimiä koskevissa asioissa. Esimerkiksi aputoiminimen rekisteröinnin hakemusmaksu on noin 100 euroa, jolloin valitusta koskeva oikeudenkäyntimaksu olisi 20-kertainen itse hakemukseen nähden.

immateriaalioikeuksien suojaamiseen ja asianmukaiseen rekisteröintiin sekä oikeuksien tehokkaaseen täytäntöönpanoon.

Lopuksi korostettakoon, että kaikissa tapauksissa yhdistykset pitävät keskeisenä, että tuomioistuinmaksu-uudistuksella kertyvien varojen käytöllä varmistetaan myös tehokas ja hyvin toimiva tuomioistuinjärjestelmä.

Helsingissä, 27. päivänä maaliskuuta 2015

Kunnioitavasti,

SUOMEN TEOLLISOIKEUDELLINEN YHDISTYS R.Y.
FINSKA FÖRENINGEN FÖR INDUSTRIELLT RÄTTSSKYDD R.F.

SUOMEN AIPPI R.Y.
FINLANDS AIPPI R.F.

Johanna Flythström
Puheenjohtaja

Esa Korkeamäki
Puheenjohtaja

Suomen teollisoikeudellinen yhdistys r.y. (ruotsiksi Finska föreningen för industriellt rättsskydd r.f.) on 1930-luvulla perustettu patenti-, hyödyllisyysmalli-, tavaramerkki-, mallioikeus- ja markkinoitijuridiikka-alan ammattilaisten yhdistys. Yhdistyksessä on yli 500 henkilö- ja yhteisöjäsentä. Yhdistyksen tarkoituksena on muun muassa edistää immateriaalioikeuksiin liittyvien hyvien käytäntöjen ja lainsäädännön kehitystä.

Suomen AIPPI r.y. (ruotsiksi Finlands AIPPI r.f.) on immateriaalioikeuksien parissa toimivien ammattilaisten yhdistys. Yhdistys toimii kansainvälisen immateriaalioikeusjärjestön Association Internationale pour la Protection de la Propriété Intellectuelle ("AIPPI") kansallisena ryhmänä Suomessa.